Pericopa VaEra – Cultura Egiptului [anul 5785]

Conflictul între Israel și Egipt nu se limitează doar la problema sclaviei. Tanachul accentuează disputa la o luptă ideologică: cine este autoritatea supremă în lume, omul sau Dumnezeul? Societatea de sclavi s-a format de la percepția dură că sclavul aparține cuiva care este mai puternic decât el. Astfel, a ajuns cel care a fost luat prizonier în război, a fost vândut fiindcă a rămas dator sau aparține unei minorități cucerită de o majoritate. În toate cazurile, sclavia este considerat legală.

Spre deosebire, Moise prezintă o cu totul altă concepție. Oamenii au fost creați după chipul Domnului și nimeni nu are permisiunea să se impună asupra semenul său. Creatorul omului este conducătorul și nu așa cum cred egiptenii că ar fi omul. Cultura egipteană s-a lăudat cu marile lor realizări tehnologice. Printre altele ei au interceptat apă din marele fluviu Nil și așa au irigat câmpiile uscate ale Egiptului. Nu plouă aproape tot anul, însă țăranul nu avea nevoie de această apă. În Egipt nu exista secetă, nici foamete sau sete, în afară de foamea din vremea lui Iosef. Țăranul se bazează doar pe puterea mâinilor sale. Noi învățăm acestea din vorbele profetului Ezechiel din haftarau acestei săptămâni: „Iată-Mă, Eu sunt împotriva ta, Faraon, rege al Egiptului, mare monstru marin care se cuibărește în râurile tale, cel care a spus, al meu este râul și eu m-am creat” (Ezechiel 29:3). Marele comentator Radak (Franța-Provence, sec.13) spune: „Al meu este râul – cel care îmi dă să beau mie și țării mele, săturați suntem aproape tot anul, nu avem nevoie de ploi și nici să mergem în alte țări pentru recoltă. Eu am făcut ca marele râu să irige țara mea”.

Acest elogiu ignoră faptul că și sursele Nilului au nevoie de aprovizionare cu ploi, cu toate că ele se află foarte departe. Dacă nu erau ploile abundente din centrul Africii, era lipsă de apă în Nil. Și acest aspect apare în profeția lui Ezechiel: „Și țara Egiptului va fi pustietate și ruină și ei vor ști că Eu sunt Domnul, din pricină că a spus, râul este al meu și eu l-am creat” (Ezechiel 29:9).

Sucot în cartea lui Zaharia

Trebuie să explicăm păcatul grav de care acuză profetul Zaharia, mai ales Egiptul: „Aceasta va fi pedeapsa pentru păcatul Egiptului și pentru păcatul tuturor națiunilor care nu vor urca să țină Sărbătoarea Colibelor” (Zaharia 14:19). Profetul cere tuturor națiunilor și mai alea Egiptului „ … se vor urca an de an ca să se plece înaintea Regelui, Domnului armatelor și să țină Sărbătoarea Colibelor” (Zaharia 14:16). El chiar îi și amenință prin sancțiuni grave: „Dacă familia Egiptului nu va urca și nu va intra în oraș, ea nu va avea ploaie” (Zaharia 14:18).

Cerința de la națiuni (neevrei) să vină să sărbătorească Sucotul pare ciudată, deoarece ea este o sărbătoare israeliană: „ … că în colibe i-am făcut să locuiască pe copiii lui Israel când i-am scos din țara Egiptului” (Levitic 23:43). De ce națiunile care n-au ieșit din Egipt și nu au locuit în colibe sunt chemați la o sărbătoare care nici nu-i a lor? Și mai ales să fie pedepsiți crunt.

Zaharia vorbește despre o perioadă viitoare în care națiunile vor sărbători Sucotul ca o sărbătoare universală, fiindcă necesitatea pentru apă este comună tuturor, fără care nu există viață. Sucotul reprezintă sfârșitul sezonului agricol al anului trecut și începutul noului sezon al noului an. Aceasta este sărbătoarea în care țăranul privește cerurile și se roagă la ploaie pentru anul viitor.

Națiunile au nevoie și ele de asemenea de ploi. De aceea trebuie să se alăture evreilor în rugăciunea către Domnul ca anul care vine să fie abundentă în ploi. Chiar și egiptenii care nu se simt amenințați de lipsa ploilor, ar trebui să se alăture: „Dacă familia Egiptului nu va urca și nu va intra în oraș, ea nu va avea [ploaie]” (Zaharia 14:18).

Acesta este miezul problemei: Egiptul nu vede ca noi dependența de Dumnezeu. Adorarea tehnologiei umane le orbește ochii. Omul poate asigura toate necesitățile, inclusiv apa fără să apeleze la Dumnezeu. Pe de altă parte, ieșirea din confortul casei în colibe eliberează omul de la gândirea blocată și îi dă să înțeleagă că cineva este deasupra tuturor.

Adevărul este pe pământul patriei

Spre deosebire de erezia egiptenilor, israelienilor li se cere credință în Domnul Dumnezeu. De aceea El ne-a dat o țară care nu are fluvii, iar ploile sunt numărate – totul după dorința Domnului: „Căci țara pe care vii să o iei în stăpânire nu este precum țara Egiptului din care ați ieșit, unde însămânțai sămânța ta și o udai cu piciorul, ca pe o grădină de zarzavat. Ci țara în care treceți să o luați în stăpânire este o țară cu munți și văi, care din ploaia cerurilor se adaptă, o țară în care Domnul, Dumnezeul tău, o veghează, necontenit sunt ochii Domnului, Dumnezeului tău asupra ei” (Deuteronom 11:10-12).

Țara Israelului nu este ca Egiptul – aici dependența de Domnul este directă. Aici este necesară o credință de cel mai înalt nivel „Stai pe pământ și paște credința” (Psalmi 37:3).